

Vlaams
Parlement

stuk **1683** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 20 juni 2012 (2011-2012)

Motie

van de heren Joris Van Hauthem en Wim Van Dijck
betreffende een belangenconflict

TOELICHTING

In het kader van de uitvoering van de zesde staatshervorming werd in de Senaat een wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 10 augustus 2001 tot oprichting van een Fonds ter financiering van de internationale rol en de hoofdstedelijke functie van Brussel en tot wijziging van de organieke wet van 27 december 1990 houdende oprichting van begrotingsfondsen ingediend (*Parl. St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1569/1).

Het voorstel behelst een aantal aanpassingen omtrent de financiering van de Brusselse instellingen en moet in feite samen gelezen worden met het voorstel van bijzondere wet houdende een correcte financiering van de Brusselse Instellingen (*Parl. St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1568/1).

Beide voorstellen samen vormen het eerste luik van een uiterst royale bijkomende financiering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en behelzen (althans wat dit eerste luik betreft) tegen 2015 een (jaarlijks) bijkomende financiering van de Brusselse instellingen ten belope van niet minder dan 256 miljoen euro, waarvan het grootste deel geaffecteerde middelen zijn.

Het door deze motie gewraakte wetsvoorstel verzekert het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest meerinkomsten ten bedrage van 25 miljoen euro in 2012, oplopend tot 28 miljoen euro in 2015 en dit in het kader van een op te richten ‘Fonds taalpremies’. Verder wordt de 125 miljoen euro die het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in het kader van Beliris elk jaar reeds toegekend kreeg, nu bij wet verankerd. Ten slotte worden aan de hiervoor vermelde wet van 10 augustus 2001 nog enkele wijzigingen aangebracht in het kader van de toekenning van bijkomende middelen voor de veiligheid in Brussel, zoals geregeld in de hiermee samenhangende bijzondere wet.

Zowel het Vlaams Parlement als de Vlaamse Regering hebben zich in het verleden reeds uitgesproken over hun visie omtrent de financiering van de Brusselse instellingen.

In een van de welbekende vijf Vlaamse resoluties van 1999, met name in de resolutie betreffende de uitbouw van de financiële en fiscale autonomie in de volgende staatshervorming (*Parl. St.* VI. Parl. 1998-99, nr. 1340/1) wordt uitdrukkelijk het volgende gesteld: “Om het Hoofdstedelijke Gewest toe te laten zijn hoofdstedelijke functie volwaardig op te nemen, zullen de deelstaten moeten bijdragen tot de financiering van deze functie, waarbij zij zeggenschap en controle moeten hebben op de aanwending van deze middelen.”. Hier wordt dus gesteld dat Vlaanderen wel degelijk wil bijdragen aan de financiering van zijn hoofdstad, maar dat dit gepaard moet gaan met de nodige zeggenschap en controle vanwege de Vlaamse deelstaat.

Ook de Vlaamse Regering sprak zich in een gelijkaardige zin uit. In de Octopusnota van februari 2008, die werd opgenomen in de Vlaamse regeerverklaring van 13 juli 2009 (*Parl. St.* VI. Parl. 2009, nr. 31/1), en dus integraal tot het Vlaams regeerakkoord behoort, koppelde Vlaams minister-president Kris Peeters daar evenwel een aantal voorwaarden aan: “Onvermijdelijk zal bij een discussie over Brussel ook het kerntakendebat moeten gevoerd worden. Misschien worden bepaalde gemeentelijke taken om redenen van efficiëntie beter uitgeoefend op het niveau van het Gewest of moet de mogelijkheid tot een herschikking van het aantal gemeenten tot een kleiner aantal worden onderzocht. Deze elementen moeten onderwerp van discussie zijn.”. Hier lezen we dus een pleidooi om over te gaan tot een rationalisering van de Brusselse instellingen.

Vergelijkt men deze standpunten met wat er in de zesde staatshervorming omtrent Brussel aan hervormingen naar voor wordt geschoven, dan kan men alleen maar vaststellen dat het een heel andere richting uitgaat. Zoals we hieronder nog zullen betogen, is een ratio-

nalisering van de instellingen nauwelijks aan de orde. De financiering gebeurt nog altijd vanuit het federale niveau. En van enige controle op de besteding van de middelen is minder dan ooit sprake. Bovendien kan men zich vragen stellen bij de politieke opportuniteit van de toekenning van bepaalde extra middelen.

Zoals bekend is de royale bijkomende financiering van Brussel in de zesde staatshervorming het gevolg van Franstalig-Brusselse beweringen dat de Brusselse instellingen ondergefinancierd zouden zijn, een stelling die evenwel zeer omstreden is, zowel wetenschappelijk als politiek.

Wetenschappelijk werden de Brusselse aanspraken begin 2011 reeds ernstig in vraag gesteld door onder meer Geert Jennes van het Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving (Vives) in zijn studie “Een kritische evaluatie van de studie-Vanraes: ‘720 miljoen extra voor Brussel’”. Volgens deze studie zijn de meerkosten die Brussel beweert te hebben “een aanzienlijke overschatting” van de realiteit. De auteur geeft daarvoor vier redenen aan:

- 1° een aantal bestaande kostencompensaties wordt over het hoofd gezien;
- 2° voor sommige kosten wordt tweemaal compensatie gevraagd;
- 3° bepaalde gemiste inkomsten zijn het gevolg van de institutionele keuze van Brussel om een gewest te zijn;
- 4° aan de uitgavenzijde kan heel wat worden bespaard wanneer men de Brusselse uitgavenstructuur vergelijkt met die van de twee andere Belgische gewesten.

Politiek gesproken hebben de Vlamingen van hun kant altijd volgehouden dat de Brusselse instellingen niet zozeer ondergefinancierd zijn, maar wel dat de organisatie ervan hopeloos inefficiënt en daardoor geldverslindend is. In een poging om deze kritiek te pareren werd in het institutionele akkoord omtrent een zesde staatshervorming dan ook een hoofdstukje (hoofdstuk 2.6) over de ‘intra-Brusselse vereenvoudiging’ voorzien. Iedereen is het er evenwel over eens, althans toch langs Vlaamse zijde, dat de ingrepen die daarin worden voorgesteld grotendeels van cosmetische aard zijn en dat de werkelijke maatregelen die zouden moeten worden genomen, zijn uitgebleven.

Een ander probleem met deze wet, is dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wel heel wat extra geld toegestopt krijgt, maar dat het, weliswaar binnen de perken van de materies waarvoor de gelden bedoeld zijn, zonder veel federale inspraak autonoom over de besteding daarvan kan beslissen. Daar waar ze al bestond, wordt de federale inspraak immers verder afgebouwd. Dat is onder meer het geval met de middelen die ter beschikking worden gesteld voor de veiligheid in Brussel: daar waar de aanwending van deze middelen tot op heden werd beslist door de federale overheid, komt deze beslissingsbevoegdheid voortaan toe aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zelf.

Er moeten overigens de grootst mogelijke vraagtekens worden geplaatst bij de financiering door de federale overheid, dus grotendeels door de Vlaamse belastingbetaler, van het uitbetalen van taalpremies voor de Brusselse plaatselijke en gewestelijke ambtenaren. Er moet in dit verband immers worden aan herinnerd dat de taalwet in bestuurszaken, voor wat de Brusselse plaatselijke besturen betreft, al tientallen jaren een omzeggens veralgemeende tweetaligheid van de ambtenaren voorschrijft vanuit de overweging dat Brussel de hoofdstad van het land is en als dusdanig de beide grote landstalen en alle burgers van dit land op voet van gelijkheid moet behandelen. Het is evenwel algemeen bekend dat de Franstalig-Brusselse bestuurders er de voorbije tientallen jaren alles aan gedaan hebben om de toepassing van de taalwetgeving zoveel mogelijk te saboteren, wat er onder meer op neerkwam dat massaal personeel werd aangeworven dat niet over de nochtans wettelijk vereiste kennis van de tweede taal beschikte. In 2008 bijvoorbeeld, de laatste ons bekende gegevens in dat verband, werd niet minder dan 63% van het in dienst genomen gemeentepersoneel aangeworven in strijd met de taalwet in bestuurszaken; voor de OCMW's liep dat getal in het vernoemde jaar zelfs op tot 91%. Dit incivieke beleid van de plaatselijke besturen was en is alleen mogelijk door het even incivieke beleid van de toezichthoudende

overheden, met name van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van het College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Ondanks meerdere arresten van de Raad van State waarin gesteld wordt dat beide toezichthoudende instanties benoemingen in de plaatselijke besturen die in strijd zijn met de taalwet in bestuurszaken, verplicht moeten vernietigen, gebeurt dit omzeggens niet. Voor hetzelfde jaar 2008 werden namelijk 0% van de (omwille van taalredenen) illegale benoemingen in de Brusselse gemeenten en 0,1% van deze benoemingen in de OCMW's door respectievelijk de bevoegde minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en de bevoegde collegeleden van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie vernietigd.¹ Het is dan ook een totaal verkeerd signaal dat dit volgehouden beleid van sabotage van de toepassing van de taalwetgeving nu wordt beloond middels het toestoppen van federaal geld. Het enige federale signaal dat in dit verband gepast zou zijn, zou het afnemen zijn van de toezichthoudende bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wat betreft de toepassing van de taalwetgeving door de Brusselse plaatselijke besturen en dit opnieuw in federale handen onder te brengen.²

Samenvattend kan dus worden gesteld dat het de Franstalige politieke agenda is, die het in dit dossier ruimschoots heeft gehaald: de inefficiënte en geldverslindende Brusselse instellingen worden royaal geherfinancierd, hoofdzakelijk op kosten van de federale – dus in essentie Vlaamse – belastingbetaler, om zijn overtal aan instellingen verder op inefficiënte wijze te kunnen laten draaien, terwijl er van een herstructurering en sanering van de instellingen tot een meer efficiënt en meer kostenverantwoord geheel nauwelijks of geen sprake is. De systematische sabotage van de taalwetgeving door de Brusselse francophonie wordt niet afgestraft, maar integendeel beloond met extra geld.

De uiterst royale bijkomende financiering van Brussel is bovendien nog om andere politieke redenen totaal onaanvaardbaar. Het gaat niet op dat op een ogenblik dat de federale overheid in acute geldnood verkeert, zij heel wat bijkomende middelen moet genereren om de Brusselse instellingen van financiële middelen te voorzien die niet echt noodzakelijk zijn indien deze stad goed bestuurd zou worden. Het gaat evenmin op dat Vlaanderen in het financieringsluik van de zesde staatshervorming er zeer bekaaid van afkomt en mee daardoor de broeksriem zal moeten aanhalen, terwijl het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest royaal geherfinancierd wordt en alle financiële zorgen kan vergeten.

Om al deze redenen doet het in deze motie gewraakte wetsvoorstel ernstig afbreuk aan de Vlaamse belangen en aan de politieke wil en visie van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering voor wat Brussel betreft. Om die redenen is het nodig daartegen een belangenconflict in te roepen.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK

¹ De problematiek wordt uitvoerig geschetst in de toelichting van het voorstel van resolutie van de heer Joris Van Hauthem betreffende de niet-toepassing van de taalwetgeving in de plaatselijke besturen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 491/1).

² Zoals bijvoorbeeld uitgewerkt in het wetsvoorstel tot wijziging van de provinciewet en van de wetten van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, teneinde de naleving en de controle op de naleving van de taalwet in bestuurszaken in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad te verbeteren, inzonderheid wat het toezicht op het personeelsbeleid van de lagere besturen betreft, en het daarmee samenhangende voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, teneinde de naleving en de controle op de naleving van de taalwet in bestuurszaken in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad te verbeteren, inzonderheid wat het toezicht betreft op het personeelsbeleid van de lagere besturen (*Parl. St.* Senaat 2011-12, nr. 5-1350/1 en 5-1351/1).

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° de vijf Vlaamse resoluties van 1999, inzonderheid de resolutie betreffende de uitbouw van de financiële en fiscale autonomie in de volgende staatshervorming (*Parl. St. Vl. Parl. 1998-99, nr. 1340/1*);
 - 2° de Octopusnota van 1 februari 2008;
 - 3° de Vlaamse regeringsverklaring van 13 juli 2009 (*Parl. St. Vl. Parl. 2009, nr. 31/1*);
- overwegende dat de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement hierin stellen dat:
 - 1° de deelstaten (mee) moeten kunnen bijdragen tot de financiering van de hoofdstedelijke functie van Brussel in ruil voor zeggenschap en controle op de aanwending van deze middelen;
 - 2° een herfinanciering van Brussel gepaard moet gaan met een rationalisering van de Brusselse instellingen;
- gelet op het wetvoorstel tot wijziging van de wet van 10 augustus 2001 tot oprichting van een Fonds ter financiering van de internationale rol en de hoofdstedelijke functie van Brussel en tot wijziging van de organieke wet van 27 december 1990 houdende oprichting van begrotingsfondsen (*Parl. St. Senaat 2011-12, nr. 5-1568/1*);
- overwegende dat met dit wetsvoorstel:
 - 1° de bijkomende financiering van Brussel niet via de deelstaten, maar via de federale overheid verloopt;
 - 2° er geen enkele zeggenschap en controle vanwege de deelstaten bestaat omtrent de aanwending van de extra ter beschikking gestelde middelen;
 - 3° ook de zeggenschap en de controle van de federale overheid op de aanwending van de middelen wordt afgebouwd;
 - 4° er geen noemenswaardige rationalisering van de Brusselse instellingen plaatsgrijpt in ruil voor een herfinanciering van de hoofdstad, wat nochtans een essentiële voorwaarde had moeten zijn;
 - 5° de Brusselse instellingen structureel op een veel te royale wijze werden geherfinancierd, zonder dat de noodzaak daartoe objectief werd aangetoond;
 - 6° de royale herfinanciering van Brussel ingegeven is door de Franstalig-Brusselse politieke agenda en diametraal ingaat tegen de Vlaamse visie op Brussel en zijn financiering;
 - 7° de royale herfinanciering van Brussel totaal ongepast is omdat de federale overheid zelf in acute geldnood verkeert;
 - 8° zij eveneens ongepast is omdat Vlaanderen ingevolge de zesde staatshervorming financieel de broeksriem zal moeten aanhalen, terwijl het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van alle financiële zorgen verlost zal zijn;
 - 9° het jarenlang overtreden van de taalwet in Brussel door de Brussels-francofone bestuurders niet wordt afgestraft, maar integendeel financieel wordt beloond;
- gelet op artikel 32, §2, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
- gelet op artikel 92 van het Reglement van het Vlaams Parlement;
- verklaart ernstig te worden benadeeld door dit voorstel van bijzondere wet en vraagt daarom de schorsing van de behandeling ervan met het oog op overleg.

Joris VAN HAUTHEM

Wim VAN DIJCK